

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 juli 2018

WETSVOORSTEL

**teneinde vrijwillige zwangerschapsafbreking
uit het Strafwetboek te lichten en op te
nemen in de wet van 22 augustus 2002
betreffende de rechten van de patiënt**

AMENDEMENT

Zie:

Doc 54 **1867/ (2015/2016):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Lalieux c.s.
- 002: Wijziging indieners.
- 003: Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 juillet 2018

PROPOSITION DE LOI

**visant à sortir l'interruption volontaire
de grossesse du Code pénal et à
l'introduire au sein de la loi du 22 août
2002 relative aux droits du patient**

AMENDEMENT

Voir:

Doc 54 **1867/ (2015/2016):**

- 001: Proposition de loi de Mme Lalieux et consorts.
- 002: Modification d'auteur.
- 003: Amendements.

Nr. 6 VAN MEVROUW LALIEUX c.s.

Het bepalend gedeelte vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

Vrijwillige zwangerschapsafbreking vóór 18 weken zwangerschap

Art. 2

Voorwaarden en procedure betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking vóór 18 weken zwangerschap

De zwangere patiënte die haar zwangerschap niet wenst voort te zetten, kan een arts vragen om die af te breken, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

1° de vrijwillige zwangerschapsafbreking mag enkel worden uitgevoerd vóór het einde van de 18^e week zwangerschap;

2° ze moet worden uitgevoerd door een arts, in goede medische omstandigheden;

3° ze mag enkel worden uitgevoerd in een ziekenhuis of een extramuraal centrum dat erkend is voor het uitvoeren van vrijwillige zwangerschapsafbrekingen, waarbij dat laatste moet beschikken over een psychosociale dienst die de patiënte opvangt, haar uitgebreid informeert over de ingreep en haar psychosociale begeleiding aanbiedt vóór en na de ingreep;

N° 6 DE MME LALIEUX ET CONSORTS

Remplacer le dispositif de la proposition de loi par ce qui suit:

“CHAPITRE I

Disposition générale

Artikel 1

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la constitution.

CHAPITRE II

L'interruption volontaire de grossesse pratiquée avant 18 semaines de conception

Art. 2

Conditions et procédure de l'interruption volontaire de grossesse avant 18 semaines de conception

La patiente enceinte qui ne souhaite pas poursuivre sa grossesse peut demander à un médecin d'interrompre celle-ci dans le respect des conditions suivantes:

1° l'interruption volontaire de grossesse ne peut être pratiquée qu'avant la fin de la 18e semaine de conception;

2° elle doit être pratiquée par un médecin, dans de bonnes conditions médicales;

3° elle ne peut avoir lieu que dans un établissement de soins hospitaliers ou dans un centre extra hospitalier agréé pour pratiquer des interruptions volontaires de grossesse, ce dernier devant disposer d'un service psycho-social qui accueille la patiente, lui fournit des informations circonstanciées relatives à l'intervention et lui propose un accompagnement psycho-social avant et après l'intervention;

4° de door de patiënte aangezochte arts moet, vanaf het eerste consult en overeenkomstig artikel 7 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt:

— de patiënte op de hoogte brengen van de voor de zwangerschapsafbreking gebruikte medische en heelkundige methoden, en van de mogelijke neveneffecten van iedere ingreep;

— zich vergewissen van de vaste wil van de patiënte om haar zwangerschap niet voort te zetten;

5° de arts dient een termijn van 48 uur in acht te nemen tussen het eerste consult en de ingreep. In geval van medische urgentie is die termijn echter niet langer bindend;

6° op de dag van de ingreep moet de patiënte haar schriftelijk akkoord geven voordat de arts tot de zwangerschapsafbreking overgaat;

7° na de ingreep wordt de patiënte een medisch-psycho sociale begeleiding voorgesteld door de arts en de psychosociale dienst van het ziekenhuis of van het daartoe erkende extramurale centrum.

HOOFDSTUK III

Vrijwillige zwangerschapsafbreking ná achttien weken zwangerschap

Art. 3

Na achttien weken zwangerschap mag de vrijwillige zwangerschapsafbreking slechts plaatsvinden in de volgende omstandigheden:

1° de voortzetting van de zwangerschap houdt een ernstig gevaar in voor de gezondheid van de patiënte of haar psychosociale situatie vormt een ernstige belemmering om de zwangerschap voort te zetten;

2° in de huidige stand van de wetenschap bestaat er een groot risico dat het kind dat geboren zal worden,

4° le médecin sollicité par la patiente doit dès la première consultation, et conformément à l'article 7 de la loi sur les droits du patient du 22 août 2002:

— informer celle-ci des méthodes médicales et chirurgicales d'interruption de grossesse et des effets secondaires potentiels liés à chaque intervention;

— s'assurer de la détermination de la patiente à ne pas poursuivre sa grossesse;

5° le médecin est tenu de respecter un délai de 48 heures entre la première consultation et l'intervention. Cependant, ce délai cesse d'être contraignant en cas d'urgence médicale;

6° le jour de l'intervention, la patiente doit exprimer son accord par écrit avant que le médecin ne procède à l'interruption de sa grossesse;

7° à la suite de l'intervention, un accompagnement médico-psycho-social est proposé à la patiente par le médecin et le service psycho-social de l'établissement de soins hospitalier ou du centre extra hospitalier agréé pour ce faire.

CHAPITRE III

L'interruption de grossesse pratiquée après 18 semaines de conception

Art. 3

Au-delà de 18 semaines de conception, l'interruption volontaire de grossesse ne peut être pratiquée que dans les conditions suivantes:

1° lorsque la poursuite de la grossesse met en péril grave la santé de la patiente ou lorsque sa situation psycho-sociale constitue un obstacle sérieux à la poursuite de la grossesse;

2° lorsqu'il existe un risque élevé, selon l'état actuel de la science, que l'enfant à naître sera atteint d'une

zal lijden aan een bijzonder zware aandoening die als ongeneeslijk wordt erkend op het ogenblik van de diagnose;

3° de vrijwillige zwangerschapsafbreking moet worden uitgevoerd door een arts, in goede medische omstandigheden. In dat geval moet de door de patiënte aangezochte arts de medewerking vragen van een tweede arts, wiens advies bij het dossier wordt gevoegd;

4° de vrijwillige zwangerschapsafbreking mag enkel worden uitgevoerd in een erkend referentiecentrum dat beantwoordt aan de bij een koninklijk besluit bepaalde voorwaarden en dat de patiënte opvangt, haar uitgebreid informeert over de ingreep en psychosociale begeleiding aanbiedt vóór de ingreep;

5° de door de patiënte aangezochte arts moet, vanaf het eerste consult en overeenkomstig artikel 7 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt:

— de patiënte op de hoogte brengen van de voor de zwangerschapsafbreking gebruikte medische en heelkundige methoden, en van de mogelijke neveneffecten van iedere ingreep;

— zich vergewissen van de vaste wil van de patiënte om haar zwangerschap niet voort te zetten;

6° de arts dient een termijn van 48 uur in acht te nemen tussen het eerste consult en de ingreep. In geval van een medische urgentie is die termijn echter niet langer bindend;

7° op de dag van de ingreep moet de patiënte haar schriftelijk akkoord geven voordat de arts tot de zwangerschapsafbreking overgaat;

8° na de ingreep wordt de patiënte een medisch-psycho sociale begeleiding voorgesteld door de arts en/of de psychosociale dienst van het ziekenhuis.

affection d'une particulière gravité et reconnue comme incurable au moment du diagnostic;

3° l'interruption de grossesse doit être pratiquée par un médecin, dans de bonnes conditions médicales. Pour ce faire, le médecin sollicité par la patiente doit s'assurer du concours d'un deuxième médecin dont l'avis sera joint au dossier;

4° elle ne peut avoir lieu que dans un centre de référence agréé, dont les conditions de reconnaissance sont déterminées par arrêté royal, qui accueille la patiente, lui fournit toutes les informations circonstanciées relatives à l'intervention et lui propose un accompagnement psycho-social avant l'intervention;

5° le médecin sollicité par la patiente doit, dès la première consultation et, ce conformément à l'article 7 de la loi sur les droits du patient du 22 août 2002:

— informer celle-ci des méthodes médicales et chirurgicales d'interruption de grossesse et des effets secondaires potentiels liés à chaque intervention;

— s'assurer de la détermination de la patiente à ne pas poursuivre sa grossesse.

6° le médecin est tenu de respecter un délai de 48 heures entre la première consultation et l'intervention. Cependant, ce délai cesse d'être contraignant en cas d'urgence médicale;

7° le jour de l'intervention, la patiente doit exprimer, par écrit, son accord pour procéder à l'interruption de sa grossesse;

8° à la suite de l'intervention, un accompagnement médico-psycho-social est proposé à la patiente par le médecin et/ou le service psycho-social de l'établissement de soin hospitalier.

HOOFDSTUK IV

Gemeenschappelijke bepalingen betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbrekingen vóór en na 18 weken zwangerschap

Art. 4

Geen enkele arts kan ertoe worden gedwongen een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren. Ingeval de arts die ingreep niet wil uit voeren, moet hij:

1° vanaf het eerste contact de patiënte op de hoogte brengen van zijn weigering om de ingreep uit te voeren en haar de volledige gegevens bezorgen van minstens twee artsen die vrijwillige zwangerschapsafbrekingen uitvoeren in een geografische zone nabij haar woonplaats;

2° met de instemming van de patiënte en binnen een termijn van hoogstens 24 uur het medisch dossier van de patiënte doorgeven aan de arts die, overeenkomstig het bepaalde onder 1° van dit artikel, wordt aangezocht om de vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren;

3° zich ervan vergewissen dat de patiënte in de voor haar best mogelijke omstandigheden wordt overgedragen aan die andere arts of aan een ziekenhuis of een erkend extramuraal centrum waarvoor die arts werkt.

Art. 5

Geen enkele arts noch enig personeelslid van een psychosociale dienst van het ziekenhuis of het extramuraal centrum dat erkend is voor het uitvoeren van vrijwillige zwangerschapsafbrekingen, mag worden verhinderd om vrijwillige zwangerschapsafbrekingen uit te voeren of om de patiënten die zich op die diensten aanbieden te ontvangen, te informeren of te begeleiden.

Geen enkele patiënte mag worden verhinderd om zich naar een ziekenhuis of een erkend extramuraal centrum te begeven met de bedoeling om daar een vrijwillige zwangerschapsafbreking te ondergaan.

CHAPITRE IV

Dispositions communes aux interruptions volontaires de grossesse avant et après 18 semaines de conception

Art. 4

Aucun médecin n'est tenu de pratiquer une interruption volontaire de grossesse. Dans ce cas, il est dans l'obligation:

1° d'informer, dès le premier contact, la patiente de son refus d'intervention et de communiquer à celle-ci les coordonnées complètes de minimum deux médecins qui pratiquent des interruptions volontaires de grossesse dans une zone géographique proche du lieu de résidence de la patiente;

2° de communiquer, avec l'accord la patiente et dans un délai maximal de 24 heures, le dossier médical de celle-ci au médecin qui aura été identifié conformément au 1° du présent article pour pratiquer l'interruption volontaire de grossesse;

3° de s'assurer que le transfert de la patiente vers cet autre médecin ou vers un établissement de soin ou centre extra hospitalier agréé dans lequel celui-ci travaille se déroule dans les meilleures conditions pour celle-ci.

Art. 5

Aucun médecin ni aucun membre du personnel d'un service psycho-social de l'établissement de soins hospitalier ou du centre extra hospitalier agréé pour pratiquer des interruptions volontaires de grossesse ne peut être empêché de pratiquer des interruptions volontaires de grossesse ou d'accueillir, d'informer ou d'accompagner les patientes qui se présentent dans ces services.

Aucune patiente ne peut être empêchée de se rendre dans un établissement de soins hospitalier ou un centre extra hospitalier agréé en vue de réaliser une interruption volontaire de grossesse.

Art. 6

Geen enkele arts mag worden verhinderd om een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren op grond van een overeenkomst met het ziekenhuis of het extramuraal centrum dat erkend is voor het uitvoeren van vrijwillige zwangerschapsafbrekingen waarvoor hij werkt. In voorkomend geval wordt een dergelijk beding als nietig beschouwd.

HOOFDSTUK V

Strafrechtelijke bepalingen

Art. 7

De arts die zonder inachtneming van de in de artikelen 2, 1° en 2°, en 3, 1°, 2° en 3°, bedoelde voorwaarden aan de hand van een voedingsmiddel, een drankje, een geneesmiddel of enig ander middel een abortus uitvoert bij een vrouw die daarin heeft toegestemd, wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie tot zes maanden en tot een geldboete van honderd tot vijfhonderd euro.

Art. 8

De arts die weigert een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren zonder de in artikel 4, 1°, 2° en 3°, bedoelde voorwaarden in acht te nemen, wordt bestraft met een gevangenisstraf van één tot zes maanden en met een geldboete van honderd tot vijfhonderd euro.

HOOFDSTUK VI

Wijzigings- en opheffingsbepalingen

Art. 9

De artikelen 350, 351 en de tweede laatste leden van artikel 383 van het Strafwetboek worden opgeheven.

Art. 10

De artikelen 348, 349 en 352 worden overgeheveld naar Titel VIII, Hoofdstuk VI, van het Strafwetboek, en

Art. 6

Aucun médecin ne peut être empêché de pratiquer une interruption volontaire de grossesse en vertu d'une convention avec l'établissement de soins hospitalier ou le centre extra hospitalier agréé pour pratiquer des interruptions volontaires de grossesse pour lequel il travaille. Le cas échéant, une telle clause est réputée non écrite.

CHAPITRE V

Dispositions pénales

Art. 7

Le médecin qui, en dehors des conditions prévues aux articles 2, 1° et 2° et 3, 1°, 2°, 3°, par aliment, breuvage, médicament ou par tout autre moyen aura fait avorter une femme qui y a consenti, sera condamné à un emprisonnement de trois à six mois et à une amende de cent à cinq cent euros.

Art. 8

Le médecin qui refuse de pratiquer une interruption volontaire de grossesse sans respecter les conditions visées à l'article 4, 1°, 2°, 3° sera puni d'un emprisonnement d'un à six mois et d'une amende de cent à cinq cent euros.

CHAPITRE VI

Dispositions modificatives et abrogatoires

Art. 9

Les articles 350, 351 et les deux derniers alinéas de l'article 383 du Code pénal sont abrogés.

Art. 10

Les articles 348, 349 et 352 sont déplacés sous le Chapitre VI du Titre VIII du Code pénal et deviennent

worden vernummerd tot respectievelijk de artikelen 460quater, 460quinquies en 460sexies.

Art. 11

Artikel 349 van het Strafwetboek wordt gewijzigd als volgt:

“Wanneer de abortus wordt veroorzaakt door opzettelijk gepleegd geweld, maar zonder het oogmerk om de vruchtafdrijving op te wekken, wordt de schuldige bestraft met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en met een geldboete van zesentwintig euro tot driehonderd euro.

Wordt het geweld gepleegd met voorbedachten rade of met kennis van de toestand van de vrouw, dan bedraagt de gevangenisstraf vijf tot tien jaar en de geldboete vijftig tot vijfhonderd euro.”.

Art. 12

Artikel 352 van het Strafwetboek wordt gewijzigd als volgt:

“Wanneer de middelen die werden gebruikt om bij een vrouw een vruchtafdrijving op te wekken, de dood van die vrouw tot gevolg hebben, wordt hij/zij die deze middelen daartoe heeft toegediend of aangewezen, veroordeeld tot opsluiting van vijf jaar tot tien jaar indien de vrouw met die zwangerschapsafbreking heeft toegestemd doch de ingreep werd uitgevoerd zonder inachtneming van de voorwaarden vervat in artikel 2, 1° en 2°, en in artikel 3, 1°, 2° en 3°, van de wet betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking van ... , dan wel tot opsluiting van tien tot vijftien jaar indien de vrouw daar niet in heeft toegestemd.”.

Art. 13

In de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt wordt artikel 2, 2°, opgeheven en vervangen door de volgende zin:

“2° gezondheidszorg: diensten verstrekt door een beroepsbeoefenaar in de zin van deze gecoördineerde

respectivement les articles 460quater, 460quinquies et 460sexies

Art. 11

L'article 349 du Code pénal est modifié comme suit:

“Lorsque l'avortement a été causé par des violences exercées volontairement mais sans intention de le produire, le coupable sera puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de vingt-six euros à trois cents euros;

Si les violences ont été commises avec préméditation ou avec connaissance de l'état de grossesse de la femme, l'emprisonnement sera de cinq à dix ans et l'amende cinquante à cent euros.”.

Art. 12

L'article 352 du le Code pénal est modifié comme suit:

“Lorsque les moyens employés dans le but de faire avorter une femme auront causé la mort de celle-ci, celui qui les aura administrés ou indiqués dans ce but sera condamné à la réclusion de cinq à dix ans si la femme a consenti à l'avortement mais que l'intervention a été pratiquée en dehors des conditions visées à l'article 2, 1° et 2° et à l'article 3, 1°, 2°, 3° de la loi relative à l'interruption volontaire de grossesse du.... et à la réclusion de dix à quinze ans si elle n'y a pas consenti.”

Art. 13

Dans la loi sur les droits du patient du 22 août 2002, l'article 2, 2° est abrogé et remplacé par la phrase suivante:

“2° soins de santé “: services dispensés par un praticien professionnel au sens de la présente loi

wet met het oog op het bevorderen, vaststellen, behouden, herstellen of verbeteren van de gezondheidstoestand van een patiënt, om het uiterlijk van een patiënt om voornamelijk esthetische redenen te veranderen, om de patiënt bij het sterven te begeleiden of om een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren;”.

Art. 13

In de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen wordt artikel 2, 3°, opgeheven en vervangen door de volgende zin:

“3° gezondheidszorg: diensten verstrekt door een beroepsbeoefenaar in de zin van deze gecoördineerde wet met het oog op het bevorderen, vaststellen, behouden, herstellen of verbeteren van de gezondheidstoestand van een patiënt, om het uiterlijk van een patiënt om voornamelijk esthetische redenen te veranderen, om de patiënt bij het sterven te begeleiden of om een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren;”.

VERANTWOORDING

Dit alomvattende amendement vervangt het dispositief van het wetsvoorstel om gevolg te geven aan de in de commissie voor de Justitie gehouden hoorzittingen over de depenalisering van de vrijwillige zwangerschapsafbreking. Het amendement voorziet er meer bepaald in de termijn waarbinnen de vrijwillige zwangerschapsafbreking kan worden uitgevoerd, te verlengen tot 18 weken, om de noodsituatie af te schaffen, om de bezinningstermijn voor de patiënt op 48 uur te brengen en om de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt en de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen aan te vullen.

coordonnée, en vue de promouvoir, de déterminer, de conserver, de restaurer ou d’améliorer l’état de santé d’un patient, de modifier son apparence corporelle à des fins principalement esthétiques, de l’accompagner en fin de vie ou de pratiquer une interruption volontaire de grossesse”

Art. 14

Dans la loi coordonnée relative à l’exercice des professions des soins de santé du 10 mai 2015, l’article 2, 3° est abrogé et remplacé par la phrase suivante:

“3° “soins de santé “: services dispensés par un praticien professionnel au sens de la présente loi coordonnée, en vue de promouvoir, de déterminer, de conserver, de restaurer ou d’améliorer l’état de santé d’un patient, de modifier son apparence corporelle à des fins principalement esthétiques, de l’accompagner en fin de vie ou de pratiquer une interruption volontaire de grossesse”.

JUSTIFICATION

L’amendement global remplace le dispositif de la proposition de loi pour l’adapter aux auditions sur la dépénalisation de l’IVG qui se sont tenues en Commission Justice. Il prévoit notamment de porter le délai dans lequel une IVG peut être pratiquée à 18 semaines, de supprimer l’état de détresse, de ramener le délai de réflexion pour la patiente à 48h, de compléter la loi sur les droits du patient du 22 août 2002 et la loi relative à l’exercice des professions des soins de santé du 10 mai 2015.

Het opschrift van het wetsvoorstel moet ook worden aangepast om het in overeenstemming te brengen met de inhoud van het amendement, dat wil zeggen de opname van de vrijwillige zwangerschapsafbreking in een specifieke wet.

Le titre de la proposition de loi devra également être adapté afin d'être en concordance avec le contenu de l'amendement à savoir l'introduction de l'interruption volontaire de grossesse au sein d'une loi particulière.

Karine LALIEUX (PS)
Muriel GERKENS (Ecolo-Groen)
Anne DEDRY (Ecolo-Groen)
Véronique CAPRASSE (DéFI)
Karin JIROFLÉE (sp.a)
Marco VAN HEES (PTB-GO!)
Monica DE CONINCK (sp.a)